

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI. 410.004.00.2016
P/16/046

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/16/046 – Zapewnienie przez organy administracji publicznej prawidłowego zagospodarowania odpadów komunalnych
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach
<i>Okres objęty kontrolą</i>	Kontrolą objęto okres od 23 stycznia 2013 r. do 31 marca 2016 r. oraz działania wcześniejsze, które miały wpływ na realizację badanych zadań, lub których efekty wystąpiły po 1 stycznia 2013 r., a skutki działań ujawnione do dnia zakończenia kontroli.
<i>Kontroler</i>	<ol style="list-style-type: none">1. Roman Wilk, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LKI/30/2016 z 1 czerwca 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)2. Zdzisław Kałamaga, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LKI/38/2016 z 20 czerwca 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 3-4)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego – zwany dalej „UMWS” lub „Urząd”.
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Adam Jarubas – Marszałek Województwa Świętokrzyskiego – zwany dalej „marszałek” (dowód: akta kontroli str. 5, 5a)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Najwyższa Izba Kontroli ocenia ¹ pozytywnie działalność marszałka w zakresie zapewnienia przez organy administracji publicznej prawidłowego zagospodarowania odpadów komunalnych.
Uzasadnienie oceny ogólnej	<p>Marszałek, po przeprowadzeniu publicznych konsultacji i zasięgnięciu opinii organów wykonawczych samorządu gminnego, opracował Wojewódzki plan gospodarowania odpadami (dalej: wpgo), który, po uzgodnieniu z Ministrem Środowiska, został uchwalony przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego (dalej: Sejmik). W wpgo wyznaczono Regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych (dalej: RIPOK) i instalacje zastępcze o wystarczającej mocy przerobowej, pozwalającej na zagospodarowanie wszystkich odpadów komunalnych w województwie świętokrzyskim. Uwzględniono również potrzeby inwestycyjne w zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji RIPOK, których realizacja zapewniła moc przerobową wystarczającą do przetworzenia wszystkich ww. odpadów.</p> <p>Marszałek prawidłowo prowadził Wojewódzką bazę danych o odpadach (dalej: WSO) zawierającą m.in. niezbędne rejestry i dane dot. zezwoleń na ich zagospodarowanie.</p> <p>Po przeprowadzeniu analiz i weryfikacji sprawozdań z poszczególnych gmin, marszałek opracował szczegółowe Sprawozdanie z realizacji wpgo za lata 2011-2013 i sporządzał sprawozdania roczne oraz terminowo przedstawiał je Ministrowi Środowiska i Sejmikowi. Przeprowadzał również kontrole RIPOK w zakresie przyjmowania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych</p>

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

przeznaczonych do składowania oraz w zakresie opłat za korzystanie ze środowiska i przestrzegania warunków formalno-prawnych wydanych decyzji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wyznaczanie regionów gospodarki odpadami komunalnymi oraz wskazanie regionalnych, ponadregionalnych lub zastępczych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych wytwarzanych w regionach.

Opis stanu faktycznego

1.1. We wszystkich latach objętych kontrolą, liczba gmin w województwie świętokrzyskim nie zmieniała się i wynosiła 102 gminy. W 2013 r. województwo liczyło 1 231 971 mieszkańców, w 2014 r. 1 202 041 mieszkańców i w 2015 r. 1 199 212 mieszkańców. Systemem selektywnej zbiórki odpadów objęte zostały wszystkie gminy i wszyscy mieszkańcy.

(dowód: akta kontroli str. 6-9a)

W 2013 r., we wszystkich gminach, wytworzono 373 114 Mg odpadów komunalnych, odebrano 200 903,4 Mg, z czego 57 290,0 Mg odpadów selektywnie zebranych i 143 613,4 Mg odpadów zmieszanych. W 2014 r. wytworzono 365 974 Mg odpadów komunalnych, odebrano 215 271,8 Mg, z czego 75 548,5 Mg odpadów selektywnie zebranych i 139 723,3 Mg jako odpadów zmieszanych. W 2015 r. wytworzono 370 749,4 Mg odpadów komunalnych, odebrano 227 758,6 Mg, z czego 78 736,2 Mg odpadów selektywnie zebranych i 149 022,4 Mg jako odpadów zmieszanych.

(dowód: akta kontroli str. 10)

1.2. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego zawiadomił 20 października 2011 r., poprzez zamieszczenie ogłoszeń w BIP, na stronach internetowych i tablicach ogłoszeniowych Urzędu i w lokalnych mediach o przystąpieniu do opracowywania projektu aktualizacji wpgo. 17 grudnia 2011 r. rozpatrzył 10 uwag i wniosków od 6 podmiotów, jakie wpłynęły do Urzędu w tej sprawie a 15 lutego 2012 r. przygotował projekt aktualizacji wpgo.

(dowód: akta kontroli str. 24-27)

1.3. Urząd przeprowadził strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko. Zakres i stopień szczegółowości informacji potrzebnych do tej oceny został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska (dalej: RDOŚ) oraz Świętokrzyskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Kielcach (dalej: ŚPWIS). 16 lutego 2012 r. projekt wpgo zawierający strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko został skierowany do opiniowania m.in. wójtom, burmistrzom i prezydentom miast województwa świętokrzyskiego. 15 lutego 2012 r. ww. dokument przekazano do RDOŚ i ŚPWIS i ponownie zamieszczono ogłoszenia we wszystkich mediach lokalnych, celem poinformowania i zapewnienia udziału społeczeństwa w opiniowaniu tego dokumentu. Na składanie ewentualnych uwag wniosków i opinii przeznaczono 14 dni. W tym terminie wpłynęło łącznie 200 uwag i wniosków od 126 podmiotów, głównie samorządów, instytucji i firm specjalizujących się w zagospodarowaniu odpadów. Wszystkie opinie zostały przeanalizowane i opracowane w zestawieniu zbiorczym. Uwagi i wnioski, których nie uwzględniono, zostały szczegółowo uzasadnione.

(dowód: akta kontroli str., 23-71, płyta CD I str. 167)

1.4. Uchwalony w 2012 r. wpgo zawiera *Harmonogram planowanych czynności oraz określenie wykonawców i sposobu finansowania zadań wynikających z przyjętych kierunków działań (harmonogram rzeczowo – finansowy planowanych zadań)* określający potrzebną infrastrukturę dot. odpadów komunalnych, w tym planowane zadania, lata realizacji (2012-2018), nakłady finansowe, nazwę inwestora oraz źródło i sposób finansowania.

(dowód: akta kontroli str. 72-75, płyta CD I str. 150-152)

1.5. Zarząd województwa, 25 kwietnia 2012 r. przekazał projekt wpgo Ministrowi Środowiska, który złożył 19 czerwca 2012 r. dziesięć uwag. Dwie uwagi nie zostały uwzględnione, dwie uwzględniono częściowo, pozostałe przyjęto do realizacji.

(dowód: akta kontroli str. 69-70, 77-80)

Projekt planu inwestycyjnego nie został uzgodniony przez Ministra Środowiska.

Udzielając wyjaśnień, Pani [...]² – kierownik Oddziału Gospodarki Odpadami w Departamencie Rozwoju Obszarów Wiejskich i Środowiska (dalej: kierownik oddziału) poinformowała, że wpgo *nie zawiera tzw. planu inwestycyjnego, gdyż dokument ten należy opracować i uzgodnić z Ministrem Środowiska dopiero w ramach aktualizacji wpgo. Zgodnie bowiem z art.35a ust 4 ustawy (...) o odpadach (...) plan inwestycyjny stanowi załącznik do wpgo. Zgodnie zaś z art. 5 ust 1 ustawy o zmianie ustawy o odpadach (...) wpgo należy zaktualizować w terminie do dnia 30 czerwca 2016 r. Niezależnie od powyższego wpgo zawiera rozdział 8, w którym ujęte są przedsięwzięcia przewidziane do realizacji między innymi w odniesieniu do odpadów komunalnych.*

(dowód: akta kontroli str. 76)

1.6. 28 czerwca 2012, Uchwałą nr XXI/360/12 Sejmik Województwa Świętokrzyskiego (dalej: Sejmik) przyjął „Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” 2012-2018 i tego samego dnia, przyjął Uchwałą nr XXI/361/12 w sprawie wykonania ww. Planu.

Ww. uchwały, za pośrednictwem BIP, strony internetowej Urzędu, informacji zamieszczonych na tablicach ogłoszeń i w prasie lokalnej zostały podane do publicznej wiadomości 15 marca 2012 r.

Ww. uchwała w sprawie wykonania planu była pięciokrotnie zmieniana uchwałami sejmiku i każdorazowo publikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

(dowód: akta kontroli, str. 10-22, 76, 81-91, płyta CD I)

1.7. Wpgo ustalił trzy cele nadrzędne w zakresie gospodarki odpadami: ochrona środowiska, zrównoważony rozwój województwa i zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego województwa.

Określono, że ww. cele nadrzędne wymagają realizacji celów pośrednich krótko i długookresowych:

1.7.1 Odpady komunalne

Cele krótkookresowe 2012 - 2018

- objęcie wszystkich właścicieli nieruchomości zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych do dnia 1 lipca 2013 r.,
- wdrożenie w każdej gminie selektywnego zbierania odpadów komunalnych obejmującego co najmniej następujące frakcje odpadów: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło oraz inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe do dnia 1 lipca 2013 r.,
- osiągnięcie 30% wagowo poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło w 2018 r.,
- osiągnięcie 50% wagowo poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2018 r.,
- zapobieganie powstawaniu „dzikich wysypisk” oraz ich likwidacja,
- zmniejszenie masy odpadów kierowanych na składowiska odpadów komunalnych,
- zapewnienie sieci instalacji do zagospodarowania odpadów komunalnych,

Cele długookresowe 2019 – 2020,

- osiągnięcie 50% wagowo poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło w 2020 r.,
- osiągnięcie 70% wagowo poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2020 r.

1.7.2. Odpady ulegające biodegradacji

Cele krótkookresowe 2012 - 2018

² NIK dokonała wyłączenia danych osobowych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) ze względu na ochronę prywatności osób fizycznych.

- wdrożenie w każdej gminie selektywnego zbierania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji do dnia 1 lipca 2013 r.,

- ograniczenie do dnia 16 lipca 2013 r. masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania do nie więcej niż 50% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,

Cele długookresowe 2019 – 2020

- ograniczenie do dnia 16 lipca 2020 r. masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania do nie więcej niż 35% (wagowo) całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

1.7.3. Odpady niebezpieczne w strumieniu odpadów komunalnych

Cel krótkookresowy 2012 – 2018

- wdrożenie w każdej gminie selektywnego zbierania i odbierania odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych (w tym przeterminowanych leków i chemikaliów, zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego),

1.7.4. Odpady niebezpieczne

Cele przyjęte na lata 2012 – 2018

Oleje odpadowe

- wdrożenie selektywnego zbierania olejów odpadowych w każdej gminie do dnia 31 grudnia 2014 r.,

- utrzymanie poziomu odzysku na poziomie co najmniej 50%, a recyklingu na poziomie co najmniej 35%.

Zużyte baterie i akumulatory

- wdrożenie selektywnego zbierania zużytych baterii przenośnych i akumulatorów przenośnych w każdej gminie do końca 2014 r.,

- osiągnięcie 25% poziomu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych w 2012 r.,

- osiągnięcie 45% poziomu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych w 2016 r.,

- utrzymanie 45% poziomu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych po 2016 r.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

- osiągnięcie poziomu selektywnego zbierania i odbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych w wysokości 4 kg/M/rok do końca 2014 r.

Pojazdy wycofane z eksploatacji

- osiągnięcie 85% poziomu odzysku i 80% poziomu recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji w 2014 r.,

- osiągnięcie 95% poziomu odzysku i 85% poziomu recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji od dnia 1 stycznia 2015 r.

Odpady zawierające azbest

- sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.

Przeterminowane środki ochrony roślin i opakowania po tych środkach

- selektywne zbieranie i odbieranie przeterminowanych środków ochrony roślin i opakowań po tych środkach.

1.7.5. Odpady pozostałe

Cele przyjęte na lata 2012 – 2018

Zużyte opony

- wdrożenie selektywnego zbierania zużytych opon w każdej gminie do dnia 1 lipca 2013 r.,

- utrzymanie poziomu odzysku na poziomie co najmniej 70%, a recyklingu na poziomie co najmniej 15%.

Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej

- osiągnięcie 50% wagowo poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2018 r., a 70% - w 2020 r.

Odpady opakowaniowe

- wdrożenie selektywnego zbierania i odbierania odpadów opakowaniowych w każdej gminie do dnia 1 lipca 2013 r.,
- osiągnięcie poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych wynikających z przepisów prawa,
- zwiększenie udziału selektywnego zbierania i odbierania w zagospodarowaniu odpadów komunalnych.

(dowód: akta kontroli, płyta CD I str137-139)

Wpgo zawiera *Kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami* polegające na podejmowaniu działań zapobiegających powstawaniu odpadów m.in. poprzez edukację ekologiczną społeczeństwa.

W zakresie odpadów komunalnych pochodzących z gospodarstw domowych uznano, że podstawowymi środkami, które należałoby zastosować w kampaniach edukacyjnych to: materiały informacyjne w postaci ulotek, plakatów, gadżetów, spoty informacyjne emitowane w radiu i telewizji, akcje edukacyjne w szkołach, akcje wymiany toreb plastikowych na torby wielokrotnego użytku.

W związku z powyższym, winny być podejmowane działania związane z propagowaniem: dokonywania świadomych zakupów (kupowanie przedmiotów wielokrotnego użytku oraz o dłuższym czasie użytkowania), a także posiadających oznaczenie informujące, iż zostały wyprodukowane zgodnie z zasadami ekoprojektowania), kupowania produktów w miarę potrzeb, nie zaś „na zapas”, promowanie produktów wykonanych z materiałów ekologicznych i wypożyczania przedmiotów, jeżeli przedmioty te będą rzadko wykorzystywane. Zaplanowano również organizowanie akcji przeciwdziałania otrzymywaniu niechcianej poczty (naklejki na skrzynki pocztowe informujące, iż właściciel nie życzy sobie otrzymywać niezaadresowanej korespondencji, kosze na ulotki i materiały obok skrzynek pocztowych), przekazywania zbędnych, lecz sprawnych urządzeń AGD i RTV organizacjom pozarządowym.

W zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów w biurach i jednostkach administracji publicznej uznano, że powinny być realizowane poprzez: stosowanie zielonych zamówień publicznych, zakup dużych dystrybutorów wielokrotnego użytku z wodą, zamiast zakupu wody w małych butelkach, stosowanie dwustronnego druku dokumentów, stosowanie elektronicznego obiegu dokumentów.

W wpgo określono również kierunki działań w zakresie kształtowania systemu gospodarki odpadami podejmowane dla osiągnięcia wytyczonych celów.

W zakresie odpadów komunalnych za istotne uznano: edukowanie ekologiczne w zakresie właściwego postępowania z odpadami oraz informowanie o zasadach i efektach funkcjonujących w gminach systemów gospodarki odpadami, rozwijanie selektywnego zbierania odpadów, kierowanie odpadów do zagospodarowania do innych instalacji niż składowiska odpadów, zintensyfikowanie prac związanych z budową lub rozbudową instalacji do zagospodarowania odpadów.

W zakresie odpadów niebezpiecznych zaplanowano m.in. następujące działania: edukowanie ekologiczne w zakresie właściwego postępowania z odpadami, rozwijanie selektywnego zbierania odpadów, modernizacja spalarni odpadów medycznych i weterynaryjnych, przekazywanie pojazdów wycofanych z eksploatacji do stacji demontażu pojazdów, kontrolowanie w zakresie przestrzegania wymagań przepisów o ochronie środowiska, przygotowanie i aktualizacja gminnych programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, rozbudowanie składowiska odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

W zakresie odpadów pozostałych zapisano działania polegające na: edukowaniu ekologicznym w zakresie właściwego postępowania z odpadami, rozwijaniu selektywnego zbierania odpadów, budowaniu instalacji do przetwarzania odpadów, alternatywnych w stosunku do składowania.

W wpgo zapisano również działania w zakresie selektywnego zbierania bioodpadów w celu kompostowania oraz przetwarzania ich w sposób bezpieczny dla środowiska oraz życia i zdrowia ludzi.

W zakresie postępowania z bioodpadami, uznano za istotne: edukowanie ekologiczne w zakresie właściwego postępowania z odpadami, rozwijanie selektywnego zbierania odpadów, kompostowanie bioodpadów, zagospodarowanie odpadów w gospodarstwach domowych (np. do skarmiania zwierząt).

Metodami zachęcającymi do selektywnego zbierania bioodpadów powinno być: dofinansowanie zakupu przydomowych kompostowników, pomniejszenie opłaty za gospodarowanie odpadami, w przypadku udokumentowania zagospodarowania tych odpadów we własnym zakresie.

Rozwiązania dotyczące postępowania z olejami odpadowymi i innymi odpadami niebezpiecznymi powinny polegać w pierwszej kolejności na przekazywaniu ich do rafinerii w celu poddania ich odzyskowi.

Podkreślono również, że precyzyjne określenie rozwiązań odnośnie postępowania z innymi niż oleje odpadowe odpadami niebezpiecznymi nie jest możliwe, z uwagi na różnorodność wytwarzanych odpadów. Ustalono, że generalnie należy stosować się do obowiązujących przepisów prawnych w tym zakresie, np. selektywnego zbierania odpadów, poddawania ich odzyskowi lub unieszkodliwianiu w miejscu powstawania, a gdy jest to niemożliwie przekazywane do najbliższych położonych miejsc, w których mogą być poddane tym procesom.

(dowód: akta kontroli, płyta CD I str140-143)

W wpgo zamieszczono *Harmonogram planowanych czynności oraz określenie wykonawców i sposobu finansowania zadań wynikających z przyjętych kierunków działań* w podziale na odpady komunalne, odpady niebezpieczne i odpady pozostałe. Określono nazwę, miejsce i liczbę planowanych zadań, lata realizacji, wysokość nakładów finansowych, nazwę wykonawcy oraz sposób lub źródło finansowania.

(dowód: akta kontroli, płyta CD str. 150-152)

1.8. W wpgo określono, że jego realizacja będzie monitorowana według określonych celów, zadań i wskaźników zapisanych w formie tabeli w podziale na odpady komunalne, odpady niebezpieczne i odpady pozostałe. Ustalono łącznie 62 wskaźniki a dane rzeczywiste w poszczególnych latach obowiązywania wpgo będą porównywane do stanu z roku 2010.

Źródłem danych będą informacje pochodzące z rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, przedkładanymi przez organy wykonawcze gmin, wojewódzkiej bazy danych o gospodarce odpadami, przeprowadzanych ankiet z podmiotami wytwarzającymi i gospodarującymi odpadami a także wizji lokalnych.

Na podstawie rocznych sprawozdań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, marszałek województwa sporządzać będzie coroczne sprawozdanie a co trzy lata zarząd województwa opracowywać będzie sprawozdanie z realizacji wpgo.

(dowód: akta kontroli, płyta CD str. 168- 170)

1.9. W Uchwale Sejmiku nr XXI/361/12 z 28 czerwca 2012 r. w sprawie wykonania *Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego* określono 6 regionów gospodarki odpadami komunalnymi (dalej:RGOK):

- Region 1, w skład którego weszło 18 gmin o łącznej liczbie mieszkańców 143 887 (stan na koniec 2015 r.)

- Region 2 – 13 gmin, 196 361 mieszkańców,

- Region 3 – 18 gmin, 150 940 mieszkańców

- Region 4 – 18 gmin, 356 941 mieszkańców

- Region 5 – 22 gminy, 194 028 mieszkańców

- Region 6 – 13 gmin, 157 055 mieszkańców

Ww. RGOK obejmowały sąsiadujące ze sobą gminy tylko z terenu województwa świętokrzyskiego.

(dowód: akta kontroli, str. 6-9 11-22, płyta CD I str 154-155)

1.10. W ww. uchwale sejmiku ustalono Regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK):³

- w Regionie I – trzy funkcjonujące instalacje w Janczycach, gmina Baćkowice wyposażona w: instalację do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych o mocy w części mechanicznej 22 000 Mg/rok i biologicznej - 9 000 Mg, instalację do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów (2 000 Mg) oraz instalację do składowania odpadów o pojemności 266 128 m³.⁴

Wyznaczono również dwie instalacje do zastępczej obsługi Regionu⁵

- w Regionie II – trzy funkcjonujące instalacje w Janiku, wyposażone w: instalację do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych o mocy przerobowej w części mechanicznej 46 800 Mg/rok i części biologicznej – 14 000 Mg/rok, instalację do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów (3 320 Mg) oraz instalację do składowania odpadów o pojemności 85 600 m³.⁶

Wyznaczono również jedną instalację zastępczą do obsługi Regionu⁷

- w Regionie III: trzy funkcjonujące instalacje we Włoszczowie wyposażone w: instalację do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych o mocy przerobowej w części mechanicznej 37 000 Mg/rok i części biologicznej – 7 500 Mg/rok, instalację do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów (3 000 Mg) oraz instalację do składowania odpadów o pojemności 484 749 m³.⁸

Wyznaczono również dwie instalacje zastępcze do obsługi Regionu⁹

- w Regionie IV – dwie funkcjonujące instalacje: w Promniku, gmina Strawczyn wyposażona w instalację do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych o mocy przerobowej w części mechanicznej 41 000 Mg/rok a w części biologicznej 21 000 Mg/rok oraz instalację do składowania odpadów o pojemności 357 343 m³¹⁰ oraz w Przededworzu, gmina Chmielnik wyposażoną w: instalację do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów o mocy 2 371 Mg/rok¹¹., Wyznaczono również jedną instalację zastępczą do obsługi regionu¹².

- w Regionie V – Do 17 lipca 2014 r. w Regionie 5 nie funkcjonowała regionalna instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych. Zmieszane odpady komunalne można było gromadzić w zastępczych dwóch instalacji do składowania odpadów w Staszowie o pojemności 83 552 m³ i Dobrowodzie o pojemności 748 560 m³, do czasu uruchomienia regionalnej instalacji w Rzędowie.

W Regionie 5 nie funkcjonowała również regionalna instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów, które można było przetwarzać w zastępczej instalacji Janczyce o mocy przerobowej 2 000 Mg/rok do czasu uruchomienia instalacji w Rzędowie.

Wyznaczono również dwie instalacje zastępcze w zakresie mechanicznego rozdzielania strumienia odpadów do czasu uruchomienia instalacji w Rzędowie¹³

³ W uchwale Sejmiku podano: nazwę Regionu, rodzaj i adres regionalnej instalacji oraz adres instalacji przewidzianej do zastępczej obsługi regionów. Dla potrzeb niniejszej kontroli, dane i adresy zarządzających wzięto z wpgo a dane dotyczące mocy przerobowych z tabeli udostępnionej przez jednostkę kontrolowaną.

⁴ Zarządzana przez Ekologiczny Związek Gmin Dorzecza Koprzywniki, Baćkowice 86, 27-552 Baćkowice Janczyce,

⁵ A.S.A. Tamobrzeg, Piaseczno, gm. Łoniów i Remondis Ostrowiec Św.

⁶ Zarządzana przez Zakład Unieszkodliwiania Odpadów „Janik” Sp. z o. o., Janik, ul. Borowska 1, 27-415 Kunów.

⁷ RZZO Janik, ul. Borowska 1, gm. Kunów

⁸ Zarządzana przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o. o. we Włoszczowie, ul Sienkiewicza 31, 29-100 Włoszczowa.

⁹ Tamax ul. Dworcowa 46, gm. Sędziszów i EKOM ul. Paderewskiego 18, Kielce

¹⁰ Zarządzana przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o. o., ul Piekoszowska 390, 25-645 Kielce

¹¹ Zarządzana przez Kopalnię Granitu „Kamienna Góra” Sp. z o. o. Micigózd, ul. Częstochowska 6, 26-065 Piekoszków

¹² RZZO Włoszczowa zarządzany przez PGKiM we Włoszczowie

¹³ Zakład Usług Wielobranżowych „Hydrosvat” w Zborowie, gm. Solec Zdrój i Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Staszowie, ul Wojska Polskiego 3

W połowie 2014 r. zakończono budowę kompleksowego Regionalnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów (RZZO) w Rzędowie¹⁴, który zaczął funkcjonować 17 lipca 2014 r. Uruchomiono wówczas instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych o mocy przerobowej w części mechanicznej 30 000 Mg/rok i części biologicznej 12 000 Mg/rok, przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych (2 500 Mg).

- w Regionie VI – trzy instalacje w Końskich, wyposażone w instalację do przetwarzania odpadów w części mechanicznej o mocy przerobowej 24 000 Mg/rok i części biologicznej o mocy 10 823 Mg/rok oraz instalację do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów o mocy 3 367 Mg/rok oraz do składowania odpadów o pojemności 247 633 m³¹⁵

W latach 2013-2016 moc przerobowa wszystkich instalacji do przetwarzania odpadów w części mechanicznej zwiększyła się o 30 000 Mg/rok a w części biologicznej o 39 177 Mg/rok, dzięki wybudowaniu instalacji w Rzędowie i modernizacji instalacji w Janiku, Janczycach, Włoszczowie, Promniku i Końskich.

Każdorazowo, w przypadku zmian w wyznaczonych regionach dotyczących np. zwiększenia mocy przerobowych instalacji, zmiany adresu lub zarządzającego, Sejmik Województwa Świętokrzyskiego podjął pięć uchwał zmieniających Uchwałę Nr XXI/361/12 w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2012-2018.

(dowód: akta kontroli, str. 11-22, 92-96, 436-443, płyta CD I str 157)

1.11. W ww. Uchwale nie wskazano ponadregionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.

(dowód: akta kontroli, str. 11-22)

1.12. W ww. uchwale wskazano następujące instalacje przewidziane do zastępczej obsługi ww. regionów w przypadku, gdyby regionalna instalacja uległa awarii lub nie mogła przyjmować odpadów z innych przyczyn:

- w Regionie 1: Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów w Piasecznie, gm. Łonów o mocy przerobowej 20 000 Mg/rok; oraz instalacje do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów (3 320 Mg) oraz składowania odpadów (85 600 m³) w Janiku,

- w Regionie 2: Wszystkie ww. instalacje w Janiku – instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów o mocy łącznej 60 800 Mg/rok, do odpadów zielonych o mocy 3 320 Mg i składowisko o pojemności 85 600 m³

- w Regionie 3: Instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów w Sędziszowie (50 000 Mg) i Sielcu Biskupim, gm. Skalbmierz (40 000 Mg); instalacja do przetwarzania odpadów zielonych w Przededworzu, gm. Chmielnik (2 371 Mg) oraz składowiska odpadów w Borszowicach, gm. Sędziszów (37 970 m³), Potoku Małym – gm. Jędrzejów (13 812 m³) i Sielcu Biskupim (37 970 m³)

- w Regionie 4: Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów Kielce (40 000 Mg), instalacja do przetwarzania odpadów zielonych we Włoszczowie (3 000 Mg), oraz składowisko odpadów w Przededworzu – gm. Chmielnik (brak danych)

- w Regionie 5: Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów w Zborowie, gm. Solec Zdrój (2 000 Mg), w Staszowie (99 200 Mg) i Dobrowodzie, gm. Busko-Zdrój (7 500 Mg), instalacja do przetwarzania odpadów zielonych w Janczycach (2 000 Mg) oraz składowiska odpadów w Staszowie (83 552 m³), Skrzypiowie, gm. Pińczów (1 529 m³) i Dobrowodzie, gm. Busko Zdrój (748 560 m³)

W regionie 6: Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów w Skarżysku Kamiennej (134 121 Mg), instalacja do przetwarzania odpadów zielonych Włoszczowa (3 000 Mg) i Janiku (3 320 Mg) oraz składowiska odpadów we Włoszczowie (484 749 m³) i Janiku (85 600 m³).

(dowód: akta kontroli, str. 11-22, 92-95, 436-443, 459-460)

Wszystkie instalacje zastępcze posiadały niewykorzystaną moc przerobową.

¹⁴ Rzędów 40, 28-142 Tuczępy, zarządzana przez Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie.

¹⁵ Zarządzana przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Łazienna 8, 26-200 Końskie.

W 2013 r. funkcjonowało 14 instalacji zastępczych nie posiadających statusu RIPOK w tym 8 mechaniczno-biologicznych o łącznej mocy przerobowej 335 321 Mg/rok i 6 składowisk o mocy przerobowej¹⁶ 234 543 m³.

W 2014 r. funkcjonowało 15 instalacji w tym 9 mechaniczno-biologicznych o mocy 277 600 Mg/rok i 6 składowisk odpadów o mocy przerobowej 144 700 m³.

W 2015 r. funkcjonowało 14 instalacji, w tym 9 instalacji mechaniczno-biologicznych o mocy przerobowej 249 300 Mg/rok i 5 składowisk odpadów o mocy przerobowej 93 679 m³.

(dowód: akta kontroli, str. 11-21, 459-460, płyta CD I - str.159-163, 184-187)

1.13. W wszystkich Regionach, oprócz funkcjonujących RIPOK wyznaczono instalacje przewidziane do zastępczej obsługi Regionów w przypadku, gdyby regionalna instalacja uległa awarii lub nie mogła przyjmować odpadów z innych przyczyn.

(dowód: akta kontroli, str. 11-22)

1.14. W wpgo nie zamieszczono planu zamykania regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych niespełniających wymagań ochrony środowiska, których modernizacja nie jest możliwa z przyczyn technicznych lub nie jest uzasadniona z przyczyn ekonomicznych, ponieważ w województwie świętokrzyskim *nie funkcjonowały instalacje regionalne niespełniające wymagań ochrony środowiska.*

(dowód: akta kontroli, płyta CD I str. 166)

Zaplanowano natomiast 25 przedsięwzięć dotyczących zamykania oraz rekultywacji składowisk odpadów lub ich wydzielonych części, a koszt tych operacji oszacowano na 32 mln zł.

(dowód: akta kontroli, płyta CD I str. 150-152)

1.15-16. Marszałek Województwa Świętokrzyskiego wydał niżej wymienionym, prowadzącym regionalne instalacje do przetwarzania odpadów, pozwolenia zintegrowane na przetwarzanie odpadów:

- Janczyce: 12 listopada 2015 r.,
- Janik: 31 grudnia 2014 r.,
- Włoszczowa: 27 maja 2014 r. i 3 grudnia 2014 r.(zmiana z urzędu),
- Promnik: 5 lutego 2015 r.,
- Przededworze: 29 marca 2011 r., 31 lipca 2013 r. (przeniesienie praw i obowiązków), 3 grudnia 2014 r.(zmiana z urzędu),
- Rzędów: 30 maja 2015 r., 24 lipca 2015 r. (zmiana), 3 grudnia 2014 r. (zmiana z urzędu),
- Dobrowoda: 26 listopada 2013 r., 1 kwietnia 2015 r. (zmiana), 3 grudnia 2014 r. (zmiana z urzędu),
- Staszów: 22 listopada 2007 r. (decyzja wojewody), 29 lipca 2013 r. (decyzja marszałka), 3 grudnia 2013 r. (zmiana z urzędu),
- Grzybów:21 grudnia 2015 r.,
- Końskie: 11 stycznia 2016 r.

Wszystkie instalacje na terenie województwa świętokrzyskiego objęte są pozwoleniami zintegrowanymi.

Wszystkim ww. instalacjom regionalnym wydano pozwolenia na czas nieoznaczony.

Wszystkie ww. instalacje regionalne posiadają uregulowany stan formalno-prawny w zakresie gospodarki odpadami.

Instalacji o charakterze ponadregionalnym nie było.

(dowód: akta kontroli, str. 262-266)

1.17-18. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska (dalej: WIOŚ) nie przeprowadzał kontroli w zakresie spełniania przez ww. instalacje wymogów określonych w przepisach o ochronie środowiska, ponieważ udzielano wszystkim wyłącznie pozwoleń zintegrowanych a nie zezwoleń na prowadzenie instalacji regionalnych. Nie było również przypadków odmowy wydania zezwolenia na przetwarzanie odpadów komunalnych w następstwie

¹⁶ Podana moc przerobowa dla składowisk oznacza pozostałą (wolną) pojemność składowiska obliczaną w m³.

postanowienia WIOŚ. Po 1 stycznia 2016 r. nie wszczynano i nie wydawano pozwoleń zintegrowanych¹⁷

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność jednostki w badanym obszarze.

2. Stworzenie warunków do budowy i eksploatacji regionalnych, ponadregionalnych lub zastępczych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych wytwarzanych w regionach

Opis stanu
faktycznego

2.19. Określając w wpgo moce przerobowe (przepustowość) RIPOK kierowano się następującymi kryteriami:

- potencjalną masą i rodzajem odpadów możliwych do zagospodarowania,
- prognozą wytwarzania odpadów,
- rodzajem i mocą przerobową funkcjonujących instalacji,
- koniecznością osiągnięcia stosownych poziomów odzysku i recyklingu odpadów w poszczególnych latach,
- ograniczeniem składowiska odpadów
- wyznaczonymi regionami gospodarki odpadami

Na tej podstawie, w poszczególnych regionach, odrębnie dla rodzaju regionalnej instalacji, określono moce przerobowe RIPOK i instalacji zastępczych, podając nazwę i adres zarządzającego.

Wg stanu na 1 czerwca 2012 r., w Regionie 1 zapewniono wystarczającą moc wszystkich ww. instalacji.

W Regionie 2 zapewniono moc w zakresie mechanicznego przetwarzania strumienia odpadów zmieszanych. Nie zapewniono mocy w zakresie biologicznego przetwarzania odpadów, odpadów zielonych i składowania odpadów.

W Regionie 3 zapewniono moc przerobową w zakresie mechanicznego przetwarzania odpadów zmieszanych, w zakresie biologicznego przetwarzania odpadów zielonych i składowania odpadów, nie zapewniono w zakresie biologicznego przekształcania odpadów.

W Regionie 4 zapewniono moc w zakresie składowania odpadów. Moce przerobowe pozostałych instalacji nie były zapewnione.

W Regionie 5 zapewniono moc w zakresie składowania odpadów. Moce przerobowe pozostałych instalacji nie były zapewnione.

W Regionie 6 zapewniono moc przerobową w zakresie składowania odpadów. Moce przerobowe pozostałych instalacji nie były zapewnione.

(dowód: akta kontroli, płyta CD I, str. 70-72)

2.20-21. Na podstawie m.in. ww. danych marszałek dokonał w wpgo analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, ustalił potrzeby i zaplanował na lata 2012-2018 budowę i rozbudowę RIPOK w województwie.

W wpgo zamieszczono harmonogram rzeczowo-finansowy planowanych zadań w obszarze zagospodarowania odpadów komunalnych, określający nazwę planowanego zadania, okres realizacji, nazwę wykonawcy oraz sposób/źródło finansowania.

W latach 2012-2015 w zakresie budowy lub rozbudowy Regionalnych Zakładów Zagospodarowania Odpadów (RZZO)¹⁸ zaplanowano łącznie 6 przedsięwzięć

¹⁷ Pozwolenie zintegrowane zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 5 oraz ust. 6, 8 i 9 ustawy o odpadach jest zezwoleniem na przetwarzanie odpadów. Przepis dotyczący obowiązku prowadzenia kontroli, obowiązuje dla postępowań wszczętych po 1.01.2016 r.

¹⁸ Nazywane później RIPOK.

inwestycyjnych, na łączną kwotę 327 mln zł, ze środków własnych przedsiębiorców, budżetów gmin oraz funduszy krajowych (np. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej) i zagranicznych (środki unijne) wykonywanych przez przedsiębiorców, gminy i związki międzygminne.

(dowód: akta kontroli, płyta CD I, str. 150-152)

Na rozbudowę RZZO w Janiku zaplanowano 10 mln zł, wykonano prace o wartości 8,18 mln zł ze środków własnych zarządzającego.

(dowód: akta kontroli, str. 486-487, płyta CD I, str. 150)

Na rozbudowę RZZO we Włoszczowie zaplanowano 2 mln zł, wydano 1,236 mln zł, w tym ze środków własnych zarządzającego 263 tys. zł.

(dowód: akta kontroli, str. 488-489, płyta CD I, str. 150)

Na rozbudowę RZZO w Końskich zaplanowano 25 mln zł, wydano 25 770 776,09 zł, w tym ze środków własnych zarządzającego 3 366 927,05 zł, ze środków zagranicznych 13 456 224,04 zł i z innych źródeł 8 947 625 zł.

(dowód: akta kontroli, str. 490-491, płyta CD I, str. 150)

Na budowę „Kompleksowego systemu gospodarki odpadami” w RZZO w Rzędowie zaplanowano poniesienie wydatków w kwocie 56 mln zł, wykonano prace o łącznej wartości 44 221 856,81 zł, w tym ze środków własnych zarządzającego 11 837 325,4 zł, ze środków zagranicznych 32 384 531,41 zł.

(dowód: akta kontroli, str. 492-493, płyta CD I, str. 150)

Na rozbudowę RZZO Janczyce zaplanowano 24 mln zł, wydano 18 200 000 zł, w tym ze środków własnych zarządzającego 1 018 000 zł, ze środków zagranicznych 9 043 000 zł i innych źródeł (pożyczka WFOŚiGW) 8 139 000 zł.

(dowód: akta kontroli, str. 494-497, płyta CD I, str. 150)

Na rozbudowę RZZO w Promniku zaplanowano wydatkowanie 327 mln zł, wydatkowano łącznie 192 909 000 zł, w tym ze środków własnych 57 265 000 zł, ze środków zagranicznych (dotacja UE) 135 644 000 zł.

(dowód: akta kontroli, str. 498, płyta CD I, str. 150)

W rezultacie ww. inwestycji wg stanu na 31 grudnia 2014 r., wszystkie rodzaje instalacji, we wszystkich Regionach, zapewniały moc przerobową konieczną do przetworzenia wszystkich odpadów komunalnych. W pełni wykorzystano moce przerobowe w Regionie 4, gdzie instalacje w Promniku pracujące dla miasta Kielce, zostały wykorzystane w 100%. W pozostałych Regionach moce poszczególnych rodzajów instalacji były wykorzystane od 18 do 99%.

(dowód: akta kontroli, str. 499,501)

Udzielając wyjaśnień, kierownik oddziału poinformowała, że

- *szczegółowy zakres inwestycji dotyczących budowy, rozbudowy lub modernizacji instalacji RIPO, znany jest przedsiębiorcy podejmującemu to zadanie,*
- *marszałek (...) nie posiada informacji nt. niepodjęcia realizacji inwestycji z powodu protestów społecznych związanych z realizacją RIPOK w województwie świętokrzyskim.*
- *marszałek nie posiada informacji na temat rozliczenia umów nie będących w jego kompetencji. Szczegółowe informacje powinni posiadać beneficjenci oraz zarządzający jednostkami dotującymi. Jako kierownik Oddziału Gospodarki Odpadami, nie posiadam informacji nt. rozliczenia umów realizowanych w ramach funduszy UE, ani z NFOS i GW.*

(dowód: akta kontroli, str. 502-503)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność jednostki w badanym obszarze.

3. Prowadzenie wojewódzkiej bazy danych o odpadach

Opis stanu faktycznego

Prowadzenie bazy danych o produktach i opakowaniach oraz gospodarce odpadami (dalej: BDO)

Kierownik oddziału wyjaśniła, że zgodnie z art. 108 ustawy z dnia 11 września o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym BDO tworzy się najpóźniej do dnia 24 stycznia 2018 r., natomiast w myśl art. 238 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, do czasu utworzenia BDO, prowadzenie centralnej i wojewódzkich baz danych odbywa się na podstawie przepisów dotychczasowych. Zgodnie z art. 81 ww. ustawy (...) administratorem BDO i koordynatorem realizacji zadań nałożonych na marszałków województw jest minister właściwy do spraw środowiska lub wyznaczony przez niego podmiot. W celu zapewnienia sprawnego funkcjonowania BDO, ujednoczenia systemu gromadzenia i przetwarzania informacji, zgodnie z art. 84 ustawy, Minister Środowiska w drodze rozporządzenia określi adres strony internetowej rejestru umożliwiającej dostęp do indywidualnego konta w BDO oraz sposób prowadzenia bazy danych i szczegółowy zakres informacji objętej obowiązkiem gromadzenia i przetwarzania informacji. (...) Organem właściwym do utworzenia BDO jest Minister Środowiska.

(dowód: akta kontroli, str. 435)

3.22. Prowadzenie wojewódzkiej bazy danych o odpadach (dalej: WSO)

Pierwsze sprawozdania obejmowały dane za rok 2002¹⁹. Na początku 2003 r. została uruchomiona, we własnym zakresie, wojewódzka baza w programie Microsoft Access dotycząca wytwarzania i gospodarowania odpadami wraz z rejestrem udzielonych zezwoleń w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami. Przygotowane na tej bazie raporty za rok 2002 i 2003 zostały przesłane drogą pocztową i elektroniczną Ministrowi Środowiska w określonym przepisami terminie, tj. do końca drugiego kwartału za rok poprzedni (§ 4 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie zasad sporządzania raportu wojewódzkiego)²⁰.

Stosowne oprogramowanie WSO Minister Środowiska przekazał 23 lutego 2004 r. a jego wdrożenie w urzędzie marszałkowskim nastąpiło w kwietniu 2004 r. WSO jest prowadzony w formie elektronicznej bazy danych i jest systemowo powiązany z Centralną Bazą Danych prowadzoną przez Ministra Środowiska. 29 listopada 2004 r. został opracowany i przesłany do tej bazy, dodatkowy raport wojewódzki za 2003 r. System ten funkcjonuje również obecnie.

Do WSO wprowadzane są i przetwarzane dane pochodzące od posiadaczy odpadów prowadzących działalność gospodarczą na terenie województwa świętokrzyskiego. Takie dane składają wytwórcy zobowiązani do prowadzenia ewidencji odpadów oraz prowadzący działalność polegającą na gospodarowaniu odpadami w zakresie zbierania i przetwarzania odpadów (zobowiązani do prowadzenia ewidencji odpadów) z wyłączeniem prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych. Takie dane składają również podmioty prowadzące działalność polegającą na wydobywaniu odpadów ze składowisk lub zwalowisk odpadów, na podstawie zgody na wydobywanie odpadów lub decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska odpadów w fazie poeksploatacyjnej. WSO obejmuje także rejestr udzielanych zezwoleń w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami, wraz z zestawieniem rejestrów posiadaczy odpadów zwolnionych z obowiązku uzyskania zezwolenia na zbieranie, transport, odzysk lub unieszkodliwianie odpadów oraz sprawozdania prowadzących stacje demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. W WSO gromadzone są również łączne dane dotyczące ilości i rodzaju przetwarzanych odpadów a także łączne moce przerobowe instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.

Na podstawie danych pochodzących od ww. posiadaczy odpadów oraz organów wydających stosowne zezwolenia w zakresie gospodarki odpadami, corocznie do końca II kwartału przesyłane są do Ministra Środowiska raporty wojewódzkie. Są one zamieszczane również na stronie internetowej i w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu.

¹⁹ Obowiązek prowadzenia WSO powstał z dniem 1 października 2001 r. (zgodnie z art. 1 ust.2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony Środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw – Dz.U. nr 100, poz. 1085 ze zm.)

²⁰ Dz.U. nr 152, poz. 1739.

Kierownik oddziału poinformowała, że WSO od lat nie był aktualizowany i nie jest dostosowany do obowiązujących przepisów prawa, określających np. wzory formularzy zbiorczych zestawień danych odpadach.

(dowód: akta kontroli, str. 267-268, 452-458)

3.23-24 Zgodnie z art. 238 ust 3 ustawy o odpadach do prowadzenia WSO stosuje się przepisy dotychczasowe, zgodnie z którymi nie prowadzi się rejestru podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami a także rejestru podmiotów, które uzyskały wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Również działalność w zakresie transportu odpadów (posiadających zezwolenie na transport) – zgodnie z art. 75 ust. 1 ustawy o odpadach nie podlega sprawozdawczości i takich informacji nie ma w WSO.

(dowód: akta kontroli, str. 269-271)

WSO zawierał rejestr podmiotów, które uzyskały zezwolenia na zbierania odpadów oraz zezwolenia na przetwarzanie odpadów lub pozwolenia zintegrowane. Wg stanu na dzień 30 czerwca 2016 r. były tam zapisane 453 podmioty dla grupy odpadów: 15 i 20.

(dowód: akta kontroli, str. 272, 277, 279)

WSO zawierał zestawienie rejestrów prowadzonych przez starostów dotyczących posiadaczy odpadów lub prowadzących transport odpadów zwolnionych z obowiązku uzyskania zezwolenia na zbieranie, transport, odzysk lub unieszkodliwianie²¹. Wg stanu na 30 czerwca 2016 r. w WSO było zarejestrowanych 131 podmiotów zwolnionych z obowiązku posiadania ww. zezwoleń i 289 wpisów.

(dowód: akta kontroli, str. 273-275, 279)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność jednostki w badanym obszarze.

4. Prowadzenie sprawozdawczości

4.25. Zarząd województwa przedłożył sprawozdanie z realizacji wpgo sejmikowi województwa 5 listopada 2014 r. i Ministrowi Środowiska 11 grudnia 2014 r.

(dowód: akta kontroli, str. 547-548)

Oceną objęto okres trzech lat kalendarzowych (2011-2013) według stanu na 31 grudnia 2013 r.

Cele określone w wpgo zostały zrealizowane w sposób następujący:

Odpady komunalne

1) objęcie do dnia 1 lipca 2013 r. wszystkich właścicieli nieruchomości zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych – zrealizowano: wszystkie 102 gminy wdrożyły zorganizowany system odbierania odpadów od wszystkich mieszkańców województwa,

2) wdrożenie w każdej gminie do dnia 1 lipca 2013 r., selektywnego zbierania odpadów komunalnych:

a) obejmującego co najmniej następujące frakcje odpadów: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło – zrealizowano: wszystkie gminy zbierały papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło.

b) innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych – nie zrealizowano: 58 gmin (57%) zbierało inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe.

c) odpadów komunalnych ulegających biodegradacji – nie zrealizowano: 34 gminy (33%) zbierały odpady komunalne ulegające biodegradacji z wyłączeniem papieru.

d) odpadów opakowaniowych – zrealizowano: wszystkie gminy zbierały odpady opakowaniowe.

²¹ Art. 33 ust. 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, w związku z art. 235 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach

- e) odpadów wielkogabarytowych – nie zrealizowano: 75 gmin (74%) zbierało odpady wielkogabarytowe.
- f) zużytych opon – nie zrealizowano: 40 gmin (39%) zbierało zużyte opony.
- 3) osiągnięcie w 2018 r., 30% (wagowo) poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło – w trakcie realizacji: w 2013 r. 92 gminy (90%) osiągnęły wymagany poziom.
- 4) osiągnięcie w 2018 r., 50% (wagowo) poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych – zrealizowano: 57 gmin osiągnęło taki poziom ww. recyklingu.
- 5) ograniczenie do dnia 16 lipca 2013 r. masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania do nie więcej niż 50% (wagowo) całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. - nie zrealizowano: 88 gmin (90%) ograniczyło ww. masę odpadów.
- 6) zapobieganie powstawaniu „dzikich wysypisk” oraz ich likwidacja - w realizacji.
- 7) zmniejszenie masy odpadów kierowanych na składowisko odpadów – zrealizowano.
- 8) zapewnienie sieci instalacji do zagospodarowania odpadów komunalnych - nie zrealizowano.²²

Odpady niebezpieczne w strumieniu odpadów komunalnych

Wdrożenie w każdej gminie selektywnego zbierania i odbierania odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych:

- olejów odpadowych - nie zrealizowano: żadna gmina nie podjęła się tego zadania,
- zużytych baterii i akumulatorów - nie zrealizowano: 9 gmin (9%) zbierało takie odpady,
- zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego - nie zrealizowano: 82 gminy (80%) zbierały taki sprzęt,
- przeterminowanych środków ochrony roślin oraz opakowań niebezpiecznych - nie zrealizowano: 4 gminy (2,5%) podjęły się tego zadania,
- przeterminowanych leków i chemikaliów - nie zrealizowano: żadna gmina nie zbierała takich odpadów.

(dowód: akta kontroli, płyta CD II str. 15-16)

W ww. sprawozdaniu podkreślono, że w 2013 r. uzyskano korzystny zmniejszający się wynik udziału zmieszanych odpadów komunalnych w łącznej masie odebranych odpadów z 82,04% w 2011 r. do 71,48% w 2013 r., co spowodowało znaczący wzrost masy odpadów komunalnych zebranych i odebranych selektywnie (z wyłączeniem odpadów niebezpiecznych) z 17,79% w 2011 r. do 28,34% w 2013 r. w stosunku do wszystkich zebranych i odebranych odpadów komunalnych.

Mimo, że 82 gminy prowadziły selektywne zbieranie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, to jednak z uwagi na małą masę takich odpadów uznano, że *ten system jest jeszcze mało rozwinięty*.

W latach 2011 - 2013 w strumieniu odpadów komunalnych przekazanych do zagospodarowania następował systematyczny wzrost masy odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi z 84 401 Mg (40,43%) w 2011 r. do 175 051 Mg (87,13%) w 2013 r. Zmniejszyła się natomiast o ok. 100 tys. Mg masa wszystkich odpadów komunalnych unieszkodliwianych z 124 394 Mg w 2011 r. do 25 852 Mg w 2013 r. Sytuacja ta spowodowana była bardzo dużym spadkiem masy zmieszanych odpadów komunalnych przekazywanych do unieszkodliwienia na składowiskach z 119 602 Mg w 2011 r. do 16 963 Mg w 2013 r.

Na koniec 2013 r. w województwie świętokrzyskim zapewniono wystarczającą sieć instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych w pięciu na sześć wyznaczonych regionach gospodarki odpadami komunalnymi. W 2013 r. funkcjonowało 17 regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych - RIPOK (5 regionalnych instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, 5 regionalnych instalacji do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz 7 regionalnych instalacji do składowania odpadów).

²² Od II połowy 2014 r. w każdym Regionie województwa funkcjonowały RIPOK, jednak większość z nich będzie wymagała dostosowania się do wymagań zmieniających się przepisów prawa

W II połowie 2014 r. w każdym regionie województwa funkcjonowały regionalne instalacje zapewniające przetwarzanie odpadów komunalnych z danych regionów.

(dowód: akta kontroli, płyta CD II str. 7-9)

4.26. Coroczne sprawozdania wszystkich gmin z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi wpływały do marszałka województwa w terminie do 31 marca następującego po roku, którego dotyczy:

Sprawozdanie za rok 2013 wszystkie gminy złożyły do 31 marca 2014 r., oprócz gminy Ożarów (25 kwietnia 2014 r.),

(dowód: akta kontroli, str. 97-106)

Sprawozdanie za rok 2014 wszystkie gminy złożyły do 31 marca 2015 r.

(dowód: akta kontroli, str. 107-116)

Sprawozdania za rok 2015 wszystkie gminy złożyły do 31 marca 2016 r., oprócz gminy Oksa (1 kwietnia 2016 r.).

(dowód: akta kontroli, str. 117-126)

4.27. Ww. sprawozdania były weryfikowane przez pracowników Departamentu Rozwoju Obszarów Rolnych i Środowiska Urzędu Marszałkowskiego poprzez:

- sprawdzanie poprawności danych i zgodności z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 25 maja 2012 r. w sprawie poziomów ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów²³ oraz z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych²⁴.

- badanie spójności danych zamieszczonych w każdym z działów sprawozdania,

- opracowanie dodatkowej tabeli służącej dokładniejszej weryfikacji sprawozdań,

- porównywanie danych ze sprawozdań z gmin z danymi zawartymi w zbiorczych zestawieniach danych o odpadach składanych przez przedsiębiorców, np. w zakresie przetwarzania odpadów,

- badanie poprawności obliczeń matematycznych.

Marszałek, w przypadku stwierdzenia niepełnych danych, wątpliwości, błędów itp. w sprawozdaniach, każdorazowo wzywał wójta, burmistrza, prezydenta do poprawienia sprawozdania w terminie 30 dni od daty otrzymania wezwania.

W 2014 r. (dot. sprawozdań za 2013 r.) marszałek wezwał 69 gmin (70%) w celu poprawienia sprawozdania, w 2015 r. (dot. sprawozdań za 2014 r.) – 36 gmin (43%).

(dowód: akta kontroli, str. 127-261)

4.28. Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za rok 2013 marszałek przedłożył Ministrowi Środowiska 11 lipca 2014 r. W związku z otrzymaną korektą sprawozdania gminy Końskie, marszałek pismem z 6 listopada 2014 r. przesłał ww. ministrowi korektę sprawozdania rocznego. Minister, pismem z 13 marca 2015 r. zwrócił się do marszałka o zweryfikowanie niektórych danych zawartych w ww. sprawozdaniu. Marszałek udzielając odpowiedzi ministrowi 9 kwietnia 2015 r. uznał *zastrzeżenia za bezpodstawne* i udzielił stosownych wyjaśnień, które zostały przyjęte przez ministra (pismo z 28 kwietnia 2015 r.)

(dowód: akta kontroli, str. 279, 319, 358-360)

Ww. sprawozdanie za rok 2014 marszałek przesłał Ministrowi Środowiska 13 lipca 2015 r. W związku z otrzymanymi korektami sprawozdań gminnych, marszałek pismem z 17 listopada 2015 r. przesłał ww. ministrowi korektę sprawozdania rocznego. Minister pismem z 8 marca 2016 r. poinformował o *niestwierdzeniu błędów*, przypominając jednocześnie o właściwej klasyfikacji odpadów paleniskowych.

(dowód: akta kontroli, str. 361,397,433)

Do czasu zakończenia kontroli nie przedstawiono sprawozdania za rok 2015²⁵.

²³ Dz.U. z 2012 r., poz. 676.

²⁴ Dz.U. z 2012 r., poz. 645.

²⁵ Zgodnie z art. 9s ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach marszałek jest zobowiązany do sporządzenia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi i przekazania Ministrowi Środowiska w terminie do 15 lipca następującego po roku, którego dotyczy.

Kontrolujący nie uzyskał łącznych (średnich) danych w województwie, dotyczących poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych oraz uzyskiwanych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Udzielając wyjaśnień kierownik oddziału poinformowała, że *nie można wypełnić tabeli z ww. danymi, w odniesieniu do średniej arytmetycznej województwa, gdyż uzyskany wynik będzie niemiernodajny i w związku z tym nie będzie nadawał się do interpretacji. Ustawodawca bowiem określił omawiane obowiązki²⁶ w stosunku do gmin a nie województwa. Zatem niektóre z nich, stosując wzory wyliczeń wskazane w rozporządzeniach, uzyskały wyniki znacznie przekraczające wymagania a niektóre z nich nie osiągnęły minimalnych wymagań. Z tego względu zobrazowanie tej sytuacji w skali województwa prowadziłoby do błędnego wniosku, bowiem z danych wynikałoby, że województwo osiągnęło wymagane poziomy.*

(dowód: akta kontroli, str. 434)

Każde z ww. sprawozdań zawierało informacje o masie, kodzie i rodzaju poszczególnych rodzajów odpadów odebranych z obszaru województwa odpadów komunalnych oraz sposobie ich zagospodarowania z podaniem nazwy i adresu instalacji do której zostały przekazane.

Zamieszczono tam również tabele z wyszczególnieniem nazwy gminy i osiągniętych poziomach: ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, osiągniętym poziomie recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz osiągniętym poziomie recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

W 2013 r. wymagany 12% poziom recyklingu²⁷ i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali tworzyw sztucznych nie osiągnęło 10 gmin (Baćkowice, Bogoria, Iwaniska, Łoniów, Osiek, Imielno, Michałów, Łopuszno, Nowa Słupia, Złota) na 102 w województwie. W 2014 r. (wymagany 14% poziom) osiągnęły wszystkie gminy.

W 2013 r. wymagany 36% poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych osiągnęły wszystkie gminy, w 2014 r. (wymagany 38% poziom) nie osiągnęła tylko gmina Brody.

(dowód: akta kontroli, 461-462, płyta CD II str. 27-51)

W zakresie osiągniętych poziomów ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, przekazywanych do składowania w 2013 r. (dopuszczalny poziom 50%) nie osiągnęło 88 gmin a w 2014 r. (dopuszczalny poziom 50%) nie osiągnęło 86 gmin.

Najwięcej gmin osiągnęło wymagane poziomy w Regionie 1 obsługiwanym przez RIPOK Janczyce (w 2013 – 9 gmin a w 2014 r. – 14 gmin na 18). W obydwu latach w Regionie 3, 4 i 6 żadna z gmin nie osiągnęła ww. poziomów, w regionie 5 w 2013 r. wskaźnika nie osiągnęło 17 na 22 gminy a w 2014 r. żadna z gmin nie osiągnęła ww. poziomu.

(dowód: akta kontroli, 524-527, płyta CD II str. 27-51)

4.29. Monitorowanie przez marszałka wdrażania postanowień wpgo polegało na analizie danych zgromadzonych w Ministerstwie Środowiska, informacji otrzymywanych z gmin dotyczących stopnia wykonania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, wojewódzkiej bazy danych o gospodarce odpadami, przeprowadzonych ankiet z podmiotami wytwarzającymi i gospodarującymi odpadami oraz wizji lokalnych.

W wpgo zamieszczono m.in. 46 wskaźników monitorowania realizacji planu gospodarki odpadami komunalnymi, biorąc jako podstawę oceny stan na rok 2010.

(dowód: akta kontroli, płyta CD I str. 168)

²⁶ Zgodnie z art. 3 b ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach (Dz.U. z 2016 r. poz. 250) gminy są obowiązane do osiągnięcia do 31 grudnia 2020 r. stosownych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Poziomy te i sposób ich obliczania określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 25 maja 2012 r. (Dz.U. z 2012 r., poz. 676)

²⁷ Wymagane poziomy recyklingu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz.U. z 2012 r., poz.645).

Marszałek corocznie opracowywał sprawozdania z realizacji wpgo w województwie, które zawierały dane dotyczące realizacji postanowień tych planów, ocenę stanu gospodarki odpadami, ocenę realizacji zadań oraz osiągnięcia celów.

(dowód: akta kontroli, płyta CD II)

Udzielając wyjaśnień kierownik oddziału poinformowała, że marszałek (...) *nie posiada kompetencji ani uprawnień do egzekwowania realizacji zadań wskazanych w wpgo, ponieważ wpgo jest dokumentem wiążącym w swych działaniach zarząd i sejmik województwa. Marszałek (...) nie posiada również uprawnień do wymierzania gminom kar za osiągnięcie poziomów recyklingu, zgodnie bowiem z art. 9 ust 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (...) kary za nieosiągnięcie poziomów recyklingu nakłada w drodze decyzji wojewódzki inspektor ochrony środowiska.*

(dowód: akta kontroli, str. 463)

Kontrolującemu przedstawiono kserokopie decyzji Świętokrzyskiego WIOŚ o wymierzeniu kar pieniężnych gminom, które nie osiągnęły wymaganych poziomów recyklingu.

(dowód: akta kontroli, str. 464-485)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność jednostki w badanym obszarze.

5. Wykonywanie kontroli gospodarki odpadami.

5.30. Marszałek kontrolował RIPOK na podstawie art. 9w ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w zakresie przyjmowania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych oraz art. 379 i art. 380 ustawy z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska w zakresie opłat za korzystanie ze środowiska (opłat za składowanie odpadów). Były one przeprowadzane wspólnie przez pracowników Oddziału Gospodarki Odpadami i Oddziału Pozwoleń Zintegrowanych i Sektorowych Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Środowiska Urzędu.

W latach 2013-2016 przeprowadzono 10 kontroli podmiotów prowadzących RIPOK. Z każdej sporządzano protokoły zawierające: zakres, termin i okres objęty kontrolą, nazwisko i imię przeprowadzających kontrolę, podstawowe informacje o jednostce kontrolowanej, opis stanu faktycznego i ustalenia kontroli oraz wyszczególnienie stwierdzonych nieprawidłowości²⁸.

Marszałek, w ramach swoich kompetencji, wskazywał na konieczność podjęcia określonych czynności celem wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości. Zalecenia marszałka zostały wykonane. Jak wyjaśniła kierownik oddziału *protokoły kontroli przekazywano do wykorzystania Świętokrzyskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska m.in. w celu wyeliminowania nieprawidłowości, do których usunięcia nie jest kompetentny marszałek województwa.*

(dowód: akta kontroli, str. 504-523, 539-546)

5.31. W latach 2013 – 2016 przeprowadzono 6 kontroli w zakresie przestrzegania warunków formalno-prawnych w zakresie wydanych decyzji.

- w 2013 r.: Kontrola RIPOK, składowiska odpadów i kompostowni zarządzanych przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej we Włoszczowie. Ustalono *brak intensywnych działań związanych z formowaniem i umocnieniem skarp składowiska odpadów, wykonaniem przesypek technologicznych oraz nadzorem nad eksploatacją systemu drenażu na płycie kompostowej.*

Marszałek województwa wezwał ww. zarządzającego pismem z dnia 19 lutego 2014 r. do zaniechania naruszeń warunków udzielonego pozwolenia i nakazał usunięcie nieprawidłowości związanych z eksploatacją instalacji. Pismem z 5 marca 2014 r. Prezes

²⁸ Ustalenia własne kontrolującego, (nazwa kontrolowanego RIPOK, termin, zakres kontroli oraz ustalenia i stwierdzone nieprawidłowości) na podstawie przedstawionych dokumentów przez jednostkę kontrolowaną.

Zarządu PGKiM we Włoszczowie poinformował o sposobie i terminach wykonania stwierdzonych w wyniku kontroli nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli, str. 449-451)

Kontrolę ww. instalacji prowadził również WIOŚ, który poinformował 17 października 2013 r. Departament Rozwoju i Ochrony Środowiska urzędu marszałkowskiego o ustaleniach kontroli, załączając również dokumentację fotograficzną. Prezes zarządu PGKiM we Włoszczowie pismem z 25 listopada poinformował WIOŚ o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych.

(dowód: akta kontroli, str. 528-538)

- w 2014 r.: Kontrola składowiska odpadów prowadzona przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Staszowie - nie stwierdzono nieprawidłowości,

- w 2015 r.: dwie kontrole składowisk odpadów w Zakładzie Unieszkodliwiania Odpadów w Janiku i Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej w Końskich – nie stwierdzono nieprawidłowości

- w 2016 r. : dwie kontrole składowisk odpadów w Zakładzie Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie i Miejskim Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej w Busku Zdroju – nie stwierdzono nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli, str. 444-446)

5.32. W przypadku wystąpienia uzasadnionych przesłanek naruszania przez zarządzających RIPOK warunków decyzji, Oddział Pozwoleń Zintegrowanych i Sektorowych wzywał zarządzającego do zaniechania naruszeń warunków udzielonego pozwolenia zintegrowanego, zgodnie z posiadanymi kompetencjami, wynikającymi z art. 195 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

(dowód: akta kontroli, str. 446)

5.33. Marszałek nie przeprowadzał kontroli sprawdzających. Zarządzający RIPOK przedstawiał pisemnie swoje stanowisko (...) w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości.

Udzielając wyjaśnień, Zastępca Dyrektora Departamentu Obszarów Wiejskich i Środowiska [...] ²⁹ poinformowała, że zastosowana procedura wezwania do zaniechania naruszeń warunków pozwolenia nie przewiduje prowadzenia przez marszałka kontroli sprawdzających (...). Pisma takie kierowane są też do WIOŚ, który posiada uprawnienia kontrolne w oparciu o ustawę z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska, zgodnie z którą do jej zadań należy m.in. kontrola podmiotów korzystających ze środowiska w zakresie m.in. przestrzegania zakresu, częstotliwości i sposobu prowadzenia pomiarów, wielkości emisji i jej wpływu na stan środowiska. Kontrole te przeprowadzane są przez WIOŚ w planowanym wewnętrznie cyklu kontrolnym.

(dowód: akta kontroli, str. 446, 448)

5.34-35. Marszałek nie występował do WIOŚ o przeprowadzenie kontroli przestrzegania przepisów prawa o ochronie środowiska przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości w gminach lub podmioty prowadzące RIPOK, gdyż nie zachodziła taka konieczność. WIOŚ nie przeprowadzał takich kontroli(...), gdyż o takie kontrole nie wnioskowano.

(dowód: akta kontroli, str. 446)

5.36-37. Ponieważ wszystkie RIPOK w województwie objęte są pozwoleniami zintegrowanymi, marszałek nie występował do WIOŚ o przeprowadzenie kontroli spełnienia wymagań określonych w przepisach o ochronie środowiska dla nowych instalacji w których ma być prowadzone przetwarzanie odpadów, związku z wszczętym postępowaniem w sprawie wydania zezwolenia na przetwarzanie odpadów, gdyż wydanie pozwolenia zintegrowanego nie przewiduje takiej procedury administracyjnej.³⁰

(dowód: akta kontroli, str. 446)

5.38-39. Marszałek nie występował do WIOŚ o przeprowadzenie kontroli spełnienia wymagań określonych w przepisach o ochronie środowiska przez istniejącą instalację w której jest prowadzone przetwarzanie odpadów, w związku z istotną zmianą zezwolenia

²⁹ Patrz przypis 2.

³⁰ Przepis dotyczący obowiązku prowadzenia kontroli, obowiązuje dla postępowania wszczętych po 1.01.2016 r.

na przetwarzanie odpadów, gdyż prowadzone postępowania dotyczyły pozwoleń zintegrowanych. WIOŚ nie przeprowadzał takich kontroli i nie wydawał negatywnych opinii, gdyż o takie kontrole nie wnioskowano.

(dowód: akta kontroli, str. 446)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność jednostki w badanym obszarze.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³¹ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, dnia lipca 2016 r.

Kontroler
Zdzisław Kałamaga
Doradca ekonomiczny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
podpis

.....
podpis

Kontroler
Roman Wilk
Doradca prawny

.....
podpis

³¹ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096, ze zm..